

כל זה סיפר רבי משה דוד מ'צורטקוב' באותה סעודת בר מצוה והוסיף: "בני ישראל, ילך מחר לאסוף כסף לתקן המקוה דוקא אבל העניים, הדבר נחשב אחד בעיני הקב"ה".

והעיד האדמו"ר מ'מאראל' שאת הספור סיפר לו מי שהיה בחור ח'ב"ר מצוה' בשמחתו סיפר הרבי מ'צורטקוב' את המעשה.

[מאת: ש"י]

השפת אמת הקדים את פרויד

“בשכונתו היה דר יהודי מבוגר חסיד גור בשם ר' יוסף דב שטיין (אז בכעיר 9
ליל שטיין). הוא היה במרוצת ימי חיו למלמד ומנהל ת"ת ועוד תפקידים שונים.
שמעתי ממנו את העובדה דלהלן. דומני שהוא היה אדם נאמן ודייקן גדול,
אשתדל בס"ד למסור כפי שמעתי ממנו.

הנ"ל בהיותו בחור צעיר למד בתל אביב בישיבת חידושי הרי"ם, שהיה בה חסית מספר מועט של תלמידים, בהתאם לגודל הישוב אז. בעש"ק פרשת וירא אחת משנותיה הראשונות של מלחמת העולם (דמתי תש"ב) הופיע בישיבה לתפילת חדרית יהודי לא מוכר בתל אביב הקטנה, מראוה לא צעיר וניכר עליו ועל לבו כישה שהוא תלמיד החכמים יצאי ליטא. הבורחם קצת התפלאו מה ליטאי כזה בבישו גוראית, אבל מכובן בשאר במתיחס.

לאחר תום התפילה ביקש אותו יהודי מהבחור בערל שטיין שעמד לא רחוק ממנו, שיביא לו בבקשה ספר שפת אמת על התורה. הבחור ניש לארץ ושב עם הספר, כדי כרי שהוא תמה באיזי האורח הנכבד, כמו לליטאי שכמוותו לספר שפת אמת. החרדי החסיד מבוקש. שאל האורח לאיזי חן זקן מהאיים? אמר הבחור לבחור שטיין: "סידדים כמונו למשל". שחק האורח ואמר לו אדרבא, אני תמה איך בחור צעיר כול לבחין שפת אמת. היה זה בנוי על ידיעות רבות מכל מרחבי הש"ס, ועל מדרשים ושאר פירושי הקדמונים על הפרשה ובלא זה לא ניתן בכלל להבין על חורשים. ובפרט שטוונים בדברי יסודות עמוקים של חכמה. סוף דבר אדרבא דוקא חרדי מבוגר שכר למד קצת בחייו, יש לו סיכוי לחבט את חסידיו.

דברים - ערבים

י"ת המרזח, אלה

כניסת השבת

1 לא ירל מו

ש; שבפניהם היו

ם, היו שרואים

דעם זינטן זיי אריבער געקומען.

יין!" שאל אותו

ענה לו: "רבי,

117 THE RSCB

מִיד וְשִׁמּוֹנִי בֶּן

ל" ש"אביא את

יזל בשמים על

ומזלזל בציונות

אל אותם האם

1997-1998

אליו אחר לו

לאסוף צדקה

הם ועשה את

נאצירת המוסר (שנכתבה לרבה לוי העבודה של אותו חכם) כמעט באתר מילים. שם הוא סביר מדוע האדם נופל לרוב במלחמת היצר. כי האדם יש לו כוחות בהירים ונחות כהים (ספרים) אנד מדרעים (ושכלים). בכוחות הבהירים יש לו ידעות ורעים וביכולת להועיל במלחמתו נגד היצר, אבל היצר עיקר מלחמתו בשטח הכוחות הכהים, עם טענות וחשבוניות ותאוות, אבל מדרעים לאדם, ולכן הוא נופל. אבל על ידי לימוד המוסר בישיה המחודשת של ר' ישראל, ברש, ובניגון עזוב ובשינון וב ש מאמרים מוסריים ועוד, הוא חודר לתוך הכוחות הכהים, ואז יש לו כלים רצימיים לצמצן את היצר.

[illegible]

לאותו בערל היה סבא מבוגר בתל אביב, רבי **כתריאל שטיין**^(א) זצ"ל שעוד היה תלמיד של השפת אמת עצמו, עובד ה' גדול. ר' כתריאל היה נוהג לטבול במקוה קרוב לחצות יום ששי והיה יושב עם בגדי שבת ולומד בלי היסח הדעת

נא. חסיד גור ישיש ונכבד, שעוד זכה להיות אצל מרן השפת אמת דרבי בית ישראל ירבו ביותר יחד עם עוד ג' חסידים חשובים מתלמידי השפ"א. כולם נטמנו בשורה אחת נדר המנוחות.

ואבאי סיפור יפה על פסירתו: "טרם נסיימנים דם את השירה, פתח דרבי ים ישראל ויל ברבי קדשו באמור: "עלוה דברים איעו בראש השנה הזה שדעם מחץ לגד טעני" לבבות הדסנים במפסקים פעם, וממשיך דרבי בקול הקדוש - א. הוכותיה, ג. נער איבר שלטת דרס קבוצת חסידים ליד בית המדרש ובטל א נפגא איז חזק (גרייז) ז. ענינים. ו. תחיקעה, ח. גוהובים, כ. בלכותיהם פעם וחרסות את דהזלים ואת

החבור קצת התקשה לקבל את הדברים. אמר לו האורח בוא נפתח ונלמד יחד איזה קטע וירא ששומע בקצרה על השאלה הידועה "ענין הארץ" (הר עזרל) על הפסוק ותבאש וזה לא צחקתי כי יראה. שהביר פלא. אכן הק"ה מגיד שצחקו, הרי צחקו, ואין יתכן שזה האומה שהיא משקלת על ששולם. והיתרין "כי יראה" עוד יותר ממלא. וכי בכלל אי נעמית מאברתי. עס כל שצחקו, וזו סיבה לכאן. הרי אנשים קטנים בהרבה אי שלא משקילם ובהלא כלל אי נעמית שכוז.

אומר השפת אמת (הדברים מובאים לא בלשונם) שהכוונה שיראה לא עתה, אלא בשעת מעשה. הרב מבקש מבערב שישביר, ובערב כמובן אין לו מושג על מה מדובר בכלל. אומר לו הרב אני באמר כך בס"ד אבל צריך לה אף הקדמה. וצריך לה שבעשני האחרונות התחדשה בחו"ל תחמה חדשה הנקראת פסיכולוגיה וענייניה הם כחות הנפש לעומקם. (ואם לא היה ידוע מפורסם מהיום.) ומייסד התחבמה הוא יהודי מתגובל מנפש (בשם ד"ר) ויחדיו הוא חי חשוב היום שיש דבר הנקרא "תורה מודע", וענייניו שיש לאדם כל הזמן מחשבות שמגיעות ומפעילות אותו, וגורמות לו לעשות מעלות קטנות או להימנע מפעולות שונות, והוא אינו יודע כלל במידת שהמחשבות האלו קיימות. (היום אנו מודגלים בזה, ואמיתות דבר זה מפורסמת, ומסתייגת מן הבין כל מיני תופעות תמחוות, ומשתמשות בהן לרעה או בחקיקות מופשטות וזלזול, ויש שכלל אשאר הדבר נראה דו אומר. היכן שיש חושב חובש כלכלי אינו מפתחנה ויש

וביאר אותו חכם מה גורם לאדם להחזיק את המחשבה המסיימת לחת המודע שלו? אחת הסיבות היא כשהוא ניצב בפני עובדה שמדד מפחידה אותו ואין לו יכולת נפשית להתמודד עמה, אזי הנפש מתוך הגנה על עצמה, דוחקת את הדיעהו על מהמודעות, וכאילו משיכה אותה ממנו. למרות שבת מודע וזו בעצם שגאר הוא יכול לצופם מסלם לאדם חניט רבות אז באמצעים שונים.

ועוד דע לך, שכל הידיעות מהסוג הזה שחכמי אומות העולם מגיעים אליהן רק בשנים האחרונות על ידי מחקרים ממושכים, ידועים לחכמי ישראל מאז ומעולם מתוך התורה הקדושה. וגם יסוד זה כבר נכתב על ידי ר' ישראל סלנט

ג. הכוונה כמובן לזיגמונד פרויד. יחסים זה עם זרועות חזק דבר מכשיר מזהם וזה

תוך כדי הליכה בוריות של מצות, אומר לו ר' כתרילאל אתמול הגיעה אניה מאירופה עם פליטים, ולפי התיאור שלך אני משער שהאורח הוא הרב מפוניביץ'. הוא גם משכיל בחכמות כלליות (הרב זצ"ל היה ציר בפרלמנט הפולני), ויש לו כושר הסברה מעולה, ואני זוכר עוד מפולין שאמר שהספר שפת אמת חביב עליו ביותר. לזה אני מצרף את העובדה שיש לו אמא מבוגרת שעלתה ארצה ומתגוררת ליד הישיבה מחוב יל. פרץ. בודאי בלילה הוא ישן אצלה ובבוקר הוא השכים וראה מול עיניו שיבה דחסידי גור. ובדיוק מתאים לו שהוא לא חיפש בכלל בדוקא מנין ליטאי, אדרבא כל חוג שפותח ישיבה על טהרת הקדש חביב בעיניו והוא בא להתפלל נמכס. ומכיון שראוי להקביל פני אדם גדול שכזה שבא זה עתה כפליט, אדעתא וברא רבא לא נדרנא. הם באו לבית אמו של הרב ואכן היה זה הרב מפוניביץ' שזהה כמובן מיד את בערל מהבוקר"ע.

★ ★ ★

עסקנות ציבורית

קולמוסים רבים כבר נשתברו בתיאור המסכת המרתקת והמפתיעה של בחירתו של הרב אברהם יוסף שפירא ז"ל, לשליחות ציבורית, ע"כ כ"ק האדמו"ר ה"לב שמחה" מגור זצוק"ל.

בהפתעה מוחלטת פשטה הידיעה כי הרבי מגור הטיל עליו לעמוד בראש

ב. במונח העתקתי את הסיפור מאחד השבועונים, ואני זוכר מהזמן לקוחתי ואני יודע מי הוא הבעל מספר. אמנם בירדתי שאכן להרב מפוניביץ' היה אמא שגרה בדרוב פרץ ששם היה ישיבת חידושי הרי"מ בשנים אלו של תשי"ב וחלילה.

ג. שדיה נקרא בשם הודיבה ר' פונצ'י שפירא. גולד בתרפ"א בציונובה שברומניה, לר' פנחס שפירא, נאצאו של דודיק רבי פנחס שפירא מקורין ז"ע, ולמרת היגרה בקצרט, ממשיכת רבי שמואל יצחק שור, בעל "מנחת שי". למד בישיבת כוכב מיעקב של הגאון מטשעביץ' בטשעביץ', ושם הוסמך להוראה. ניצל מן השואה, ועלה לישראל בשנת תש"ט, משווא בן 28. נשא את מרת פובה שרייבר, בתו של ה"חש"ב סופר", מממשיכי שושלת רה"ח"ס סופר. לאחר שעלתה משפחתו ארצה הקים אביו מפעל לייצור סרטיס לתעשיית הקונפקציה, בדרום תל אביב. ר' פונצ'י היה חסיד פרידמאן. הקים את שפירי פרידמאן. ביקן

עד קרוב לכניסת שבת קדש, והיה עובר על כל המדרש רבה ותנחומא חזון חק' ורמב"ן ואור החיים, וכל מיני ספרי חסידות יסודיים. והיה לו מעין קבלה שאינו יוצא מהבית בשעות אלו לשום ענין, כדי שלא להפריע את ההכנות שלו לשבת קדש. בין שאר הקביעות, היה לו קביעות עם בערל נכדו שהיה עולה אליו וחיו לומדים קצת שפת אמת יחד.

באותו יום ששי אמר בערל לר' כתרילאל, סבא תמיד אתה מסביר, תן לי להסביר פעם גם כן. הסבא הסכים ובערל בחר את הקטע הזה. אומר לו הסבא בדיוק כזה שטיקל (קטע) קשה בחרת. גם אני עצמי אף פעם לא הבנתי מה הוא רומז כאן. ובכן בערל מסביר את הענין בטוב טעם ודעת כפי שקיבל מהאורח הבלתי מוכר. ר' כתרילאל שומע ואמר לו, בערל "דאס איז נישט דיינע" נה לו משל, מנין לך זאת? ובערל מספר על האורח שהסביר זאת. ר' כתרילאל הרהר רגע ואמר לו בערל בוא תלוח אותי עכשיו לאן שאני הולך. שאל בערל הרי אתה לא יוצא מהבית בשעה זו. אומר לו ר' כתרילאל בוא עמי ואסביר לך כבר בדרך.

המשמעות, אכן, נס החצלה, דעיגנים המעוררים, התקיעות שבקעו רקיעים. דרבי מונו כוסות קניאק, ומגיש לר' כתרילאל שפירא זצ"ל, בעל החקיעות. מוסף מונו כוסית נוסח ומגיש אותה לר' יעקב תלמוד ז"ל, מלחין דעיגנים. ראה זאת ר' אליהו מאיר דרשלי ומחריש. חושק אף הוא בכוסית מידו של הרבי. מושיט בחיסוס את ידו, אך דרבי מונו מראה תנועת ביטול בנעיד יד "גיי עס איז נישט פאדירער", (לך, זה לא בשבילך) אומר הוא. והפליאה מרחפת בחלל האוויר, מורגשת עד מאוד. אין מבינים את כוונתו של הרבי. מונו לא קיבל ר' אליהו מאיר, אף הוא. כוסית קניאק.

אבל ר' כתרילאל שפירא, מבין אל נכון, מחריש אל לבו - בל עמו, ובצאתו את החדר - זולנת עינו דמעות. כוונה של רבי - יסודה בוריי קדש, ואינה נגלית אלא לאחר זמן, ועוד באותו חדר, בתג הסוכות. כשר יעקב תלמוד ז"ל נפטר לבית עלמנו בעירנו של ימי חול המועד - הבינו הכל חלקי מכותנו של דרבי. את ערעם גדולות וראיותו למרוצות זמן ומקום. ראו לאחר מספר חודשים בחודש שבט כשר כתרילאל שפירא זצ"ל, בעל החוקיק החוקיק בבית מדרשו של דרבי, עבר לעולם שכולו טוב. ואלו ר' אליהו מאיר האריך עור 18 שנה, תפטר בישיבה טובה במלאות לו צ' 2 שנים. או אז חדרו כולם אל עמק מחשבותיו של דרבי, בהבינם כי ר' אליהו מאיר - שלא קיבל במונו את כוסית הלחיים הוא הוא זכאי לעוד חי' שנים עלי אדמות. ראו במוחש - כי כל סימן, נע, אות של דרבי - מקורו הוא למעלה. בחזרום לו שבייל רקיע, ודחלל הגנינה לנרד"א סנדלבוים שליט"א.